

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет суспільно-гуманітарних наук

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

для студентів

спеціальності 032 «Історія та археологія»

рівня вищої освіти перший (бакалаврський)

освітньої програми 032.00.02 «Історія та археологія»

Київ 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02186534
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 2359/23
Жильцов
(підпис) (присвоєний, дата)
« _____ » _____ 2023

Розробники: Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Голованов Сергій Олександрович

Викладачі: Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Голованов Сергій Олександрович

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри Всесвітньої історії

Протокол від 28 серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри _____ (Срібняк І.В.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.02 « Історія та археологія»

« _____ » _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми _____ (Саган Г.В.)

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора/декана _____ (Завадський В.М.)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р, протокол №__

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р, протокол №__

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р, протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, в тому числі:	180	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	68	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування системних знань студентів специфіки й етапів історичного розвитку суспільств Стародавнього світу.

Загальні компетентності навчальної дисципліни:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усною, так і письмовою.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності навчальної дисципліни:

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах. СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно – довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно- пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.).

СК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін. А також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати та прогнозувати політичні, економічні, культурні та соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

2. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1. Знання найважливіші факти історичного минулогоукраїнського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел

ПРН 4. Володіння понятійно - категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представництво різних епох та у різних контекстах.

ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

ПРН 19. Знання теоретичних основ філософської науки, розуміння ключових етапів історії філософії, вміння аналізувати історичні явища крізь призму філософського світогляду з урахуванням етапів розвитку світоглядних концептів в минулому.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Періодизація та хронологія історії стародавнього світу							
Тема 1. Вступ до вивчення Історії стародавнього світу. Джерела та періодизація історії стародавнього світу	12	2					10
Модульний контроль	2						
Разом	14	2					10
Змістовий модуль 2. Первісне суспільство							
Тема 2. Формування людини та людського суспільства	6	2					5
Тема 3. Розклад первісного суспільства та формування нерівності й держави. Формування перших цивілізацій	8	2	2				5
Модульний контроль	2						
Разом	16	2	2				10
Змістовий модуль 3. Стародавній Єгипет і Передня Азія.							
Тема 4. Утворення цивілізації Стародавнього Єгипту.	4	2	2				
Тема 5. Розквіт могутності Єгипетської держави доби Нового та Пізнього Царства.	9	2	2				5
Тема 6. Шумерська цивілізація	4	2	2				
Тема 7. Стародавній Вавилон. Асирія	9	2	2				5
Тема 8. Сирія та Фінікія. Ізраїльсько - іудейське царство	4	2	2				
Тема 9. Перська держава.	11	2	2	2			5
Модульний контроль	2						
Разом	43	12	12	2			15
Змістовий модуль 4. Давня Індійська цивілізація та Стародавній Китай							
Тема 10. Перші цивілізації на території Індії. Ведійська епоха.	9	2	2				5
Тема 11. Магадхсько - маурійська епоха. Економічний розвиток і соціальна структура.	3	2	2				
Тема 12. Культура епохи Маур'їв	8		2				5

Тема 13. Давня Китайська цивілізація	6		2	2			
Модульний контроль	2						
Разом	28	6	8	2			10
Змістовий модуль 5. Становлення цивілізації Стародавньої Греції							
Тема 14. Егейська та ахейська цивілізації. Гомерівський період.	9	2	2				5
Тема 15. Розквіт держави в Афінах.	4	2	2				
Тема 16. Становлення олігархічної держави в Спарті	11	2	2	2			5
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	6	2			10
Змістовий модуль 6. Розквіт цивілізації Стародавньої Греції							
Тема 17. Становлення Македонської гегемонії на Балканах. Похід Александра Македонського на Схід	8	2	2				5
Тема 18. Період еллінізму	13		2	2			8
Модульний контроль	2						
Разом	23	2	4	2			13
Семестровий контроль	30						
Усього	180	30	32	8			68

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.Періодизація та хронологія історії стародавнього світу

Тема 1. Вступ до вивчення Історії стародавнього світу. Джерела та періодизація історії стародавнього світу

Зміст і структура навчального курсу «Історія стародавнього світу». Поняття «історичні джерела».

Види історичних джерел.Періодизація історії стародавнього світу. Системи періодизації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.Первісне суспільство

Тема 2. Формування людини та людського суспільства

Основні етапи антропогенезу. Формування людини сучасного фізичного типу.

Утворення родового суспільства та родової громади.

Тема 3. Розклад первісного суспільства та формування нерівності й держави.

Формування перших цивілізацій

Шляхи розкладу материнського роду. Формування сусідської общини. Військова демократія та її місце в історії первісного суспільства. Формування нерівності, експлуатації та держави.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Стародавній Єгипет і Передня Азія.

Тема 4. Утворення цивілізації Стародавнього Єгипту.

Періодизація історії Стародавнього Єгипту.Формування держави в Стародавньому Єгипті.Єгипетське суспільство в період Давнього Царства. Єгипет за доби Середнього царства.

Тема 5. Розквіт могутності Єгипетської держави доби Нового та Пізнього Царства.

Визволення Єгипту від гиксосів та перетворення його на світову державу. Релігійно-політична реформа Аменхотепа IV. Єгипет за правління династії Рамесидів. Єгипет за доби Пізнього Царства.

Тема 6. Шумерська цивілізація

Походження шумерських племен. Матеріальний і культурний рівень розвитку шумерів.

Поява писемності – клинопису. Виникнення перших міст-держав (Еріду, Ур, Ларсу, Лагаш, Ніппур). Реформи Урунімгіна. Аккад. Соціально - економічний стан.

Створення першої в світі постійної армії. Утворення централізованої держави –

"Царства Шумера й Аккада". Закони царя Шульги.

Тема 7. Стародавній Вавилон. Асирія

Послаблення Межиріччя після падіння Шумеру. Міжусобні війни міст-держав.

Утворення Вавилонської держави: її населення соціально-економічний устрій, релігійні вірування. Царювання Хаммурапі. Зміцнення і збагачення Вавилону за часів Навуходоносора II, перетворення його на одну з найсильніших держав світу.

Навала персів, захоплення Вавилону, знищення держави.

Тема 8. Сирія та Фінікія. Ізраїльсько - іудейське царство

Перші міста-держави у регіоні – Ебла, Бібл, Хацор та інші як центри міжнародної торгівлі. Перша держава амореїв Ямхад: етнічний склад, форма правління, соціально-економічний устрій. Утворення ТіроСідонського царства. Карфаген – найбільша фінікійська колонія в Північній Африці. Біблія як джерело історії єврейського народу. Виникнення ізраїльської держави. Правління Соломона, характерні риси його царювання. Захоплення вавілонянами Єрусалиму.

Тема 9. Перська держава.

Еламіти – найдавніше населення Ірану. Прихід до Ірану племен мідійців і персів (поняття арійів), райони їх розселення. Об'єднання Кіром II мідійських володінь під своєю владою. Виникнення Перської держави. Правління Камбіза II. Прихід до влади Дарія. Його реформи: грошова реформа: введення єдиної золоті монети, поштової кінної служби. Занепад Перської імперії. Повстання поневолених народів. Війна з Грецією і поразка Перської імперії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Давня Індійська цивілізація та Стародавній Китай

Тема 10. Перші цивілізації на території Індії. Ведійська епоха.

Хараппська цивілізація: походження, ареал поширення, хронологічні рамки. Занепад Хараппської цивілізації. "Арійська проблема" – теорії походження. Прихід і розселення індоарійів у долині Гашу. Політична організація та соціальна структура, розшарування суспільства. Походження варн. Станово - кастовий устрій суспільства. Ведизм як найдавніша система Індії.

Тема 11. Магадхсько - маурійська епоха. Економічний розвиток і соціальна структура.

Держава Магадха: передумови і причини досягнення домінуючого положення. Династія Маур'їв і її засновник Чандрагупта. Царювання Ашоки і розквіт великої імперії Маур'їв. Розповсюдження буддизму і перетворення його в державну релігію імперії. Політичний, економічний і культурний розвиток Південної Індії. Патріархальна сім'я як основна форма структури суспільства. Форми шлюбу. Характерні риси сімейних відносин.

Тема 12. Культура епохи Маур'їв

Широке розповсюдження писемності – її типи, теорії походження. Розвиток наукових знань з астрономії, математики, медицини, граматики. Розвиток політичних ідей. Розробка принципів управління державою, теорії державної влади. Поява політичних шкіл і політичних трактатів. Розробка принципів міжнародних відносин, ведення війни і мирних переговорів. Вироблення головних методів зовнішньої політики. Закладання принципів дипломатичної діяльності Каутіля і його вчення про основні галузі знань.

Тема 13. Давня Китайська цивілізація

Феномен китайської цивілізації, специфічні риси її розвитку. Китай у III ст. до н.е.: соціально-економічний і політичний стан. Утворення імперії Цинь – першої централізованої держави на території всього Китаю. Реформи Ван Мана: основні напрямки і цілі, їх об'єктивно-прогресивний характер. Опір реформам з боку багатой верхівки. Невдачі реформаторської діяльності Ван Мана. Занепад і загибель імперії. Друга Ханьська імперія (Хоу Хань). Поновлення деспотичного режиму. Повстання "жовтих пов'язок". Розпад і загибель імперії Хоу Хань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Становлення цивілізації Стародавньої Греції

Тема 14. Егейська та ахейська цивілізації. Гомерівський період.

Періодизація епохи, її хронологічно-географічний принцип: мінойський, елладський, кікладський періоди та їх основні характеристики. Перші держави на території Греції, їх соціально-економічний і політичний устрій. Ахейські держави. Завоювання ахейцями о. Крит. Розвиток господарства і культури. Розширення торговельно-економічних зв'язків ахейців у регіоні. Виникнення нової писемності. Занепад ахейських держав і його причини. Вторгнення дорійців, іллірійців, фракійців у материкову Грецію і на прибережні острови. Розпад ахейських держав.

Тема 15. Розквіт держави в Афінах.

Демократичні реформи Солона. Тиранія Пісистрата. Реформи Клісфена в Афінах. Піднесення Афін. Перемоги Афін у грецько-перських війнах. Створення Афінівського морського союзу. Перетворення Афін на могутню морську державу. Правління Пелопоннеська війна. Розкол Греції на два ворогуючі табори. Архідамова та Декелейська війни. Поразка Афін і розпад Афінівського морського союзу. Занепад Афін.

Тема 16. Становлення олігархічної держави в Спарті

Прихід дорійців на Пелопоннес і становлення дорійської держави в Спарті. Спартанське суспільство за законами Лікурга. Месенські війни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Розквіт цивілізації Стародавньої Греції

Тема 17. Становлення Македонської гегемонії на Балканах. Похід Александра Македонського на Схід

Македонська держава, її поява, географічне положення, соціально-політичний устрій, економічний і культурний розвиток, військова організація, агресивність зовнішньої політики, перші завоювання. Антимакедонська коаліція грецьких міст і її поразка. Коринфський договір. Об'єднання всієї Греції під владою Македонії. Битва при Херонеї. Втрата незалежності Еллади. Початок царювання Александра. Похід Александра на Схід. Завоювання перської держави Ахеменидів.

Тема 18. Період еллінізму

Боротьба діадохів і епігонів. Виникнення могутніх монархій. Перенесення торговельного центру на Схід, відтік населення з Греції як фактори прискореного занепаду грецьких міст. Елліністичний Єгипет. Пергамське царство. Царство Селевкідів. Греко-Бактрійське царство.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	1	1	1	1	6	6	3	3	3	3	1	1
Відвідування семінарських занять	1	-	-	1	1	6	6	4	4	3	3	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	-	-	1	10	6	60	4	40	3	30	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	1	10	1	10	1	10	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10	3	15	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30												
Разом			31		46		123		93		82		69
Максимальна кількість балів: 444													
Розрахунок коефіцієнта: $60/444=0,135$													

6.2 . Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Періодизація та хронологія історії стародавнього світу			
1	Вступ до вивчення Історії стародавнього світу. Джерела та періодизація історії стародавнього світу	10	5
Разом за змістовим модулем 1		10	5
Змістовий модуль 2. Первісне суспільство			
2	Формування людини та людського суспільства	5	5
3	Розклад первісного суспільства та формування нерівності й держави. Формування перших цивілізацій	5	5
Разом за змістовим модулем 2		10	10
Змістовий модуль 3. Стародавній Єгипет і Передня Азія.			
4	Утворення цивілізації Стародавнього Єгипту.		
5	Розквіт могутності Єгипетської держави доби Нового та Пізнього Царства.	5	5
6	Шумерська цивілізація		
7	Стародавній Вавилон. Асирія	5	5
8	Сирія та Фінікія. Ізраїльсько - іудейське царство		
9	Перська держава.	5	5
Разом за змістовим модулем 3		15	15
Змістовий модуль 4. Давня Індійська цивілізація та Стародавній Китай			
10	Перші цивілізації на території Індії. Ведійська епоха.	5	5
11	Магадхсько - маурійська епоха. Економічний розвиток і соціальна структура.		
12	Культура епохи Маур'їв	5	5
13	Давня Китайська цивілізація		
Разом за змістовим модулем 4		10	10
Змістовий модуль 5. Становлення цивілізації Стародавньої Греції			
14	Егейська та ахейська цивілізації. Гомерівський період.	5	5
15	Розквіт держави в Афінах.		
16	Становлення олігархічної держави в Спарті	5	5
Разом за змістовим модулем 5		10	10
Змістовий модуль 6. Розквіт цивілізації Стародавньої Греції			
17	Становлення Македонської гегемонії на Балканах. Похід Александра Македонського на Схід	5	5
18	Період еллінізму	8	5
Разом за змістовим модулем 6		13	10
Разом за семестр		68	60

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором.

Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

Оцінка	Критерії
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;

Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.
----------------------	--------	---

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Основні етапи антропогенезу.
2. Палестина після загибелі Ізраїльсько-Іудейського царства. Рух пророків і реформи царя Іосії.
3. Велика грецька колонізація. Її причини, основні напрямки і наслідки.
4. Виникнення родового суспільства.
5. Загибель Ассирії та її причини.
6. Закони Лікурга: їх зміст і наслідки.
7. Формування виду «хомо сапієнс».
8. Релігія та культура стародавніх народів Східного Середземномор'я.
9. Античний поліс як основний соціально-економічний, політичний і культурний феномен античної цивілізації.
10. Рід і родова громада. Основні ознаки.
11. Природно-кліматичні умови в Стародавньому Ірані. Етногенез і ментальність мідійців і персів.
12. Встановлення республіки в Римі.
13. Розклад родового суспільства. Формування сусідської громади.
14. Які заходи Ви підказали б Кіру II для створення сильної централізованої держави?
15. Похід Ксеркса. Фермопіли, Саламін і Платеї.
16. Ви потрапили в стародавню сусідську громаду. Спробуйте змалювати, які процеси в цілому там відбуваються.
17. Утворення перської держави Ахеменідів. Завоювання Кіра II Великого та Камбіза.
18. Утворення Афінського морського союзу і перетворення його в Архе.
19. Основні ознаки наявності держави в стародавньому суспільстві. Функції держави.
20. Царювання Дарія I
21. Закінчення греко-перських воєн. Їх значення для соціально-економічного, політичного і культурного розвитку Греції.
22. Поняття «цивілізація». Ознаки цивілізації.
23. Греко-перські війни.
24. Реформи Ефіальта й Перикла.
25. Господарське життя й суспільство Персії VI-IV ст. до н.е.

26. Пелопоннеська війна. Причини війни.
27. Місце Стародавнього Сходу у світовій історії.
28. Джерельна база єгиптології. Дешифровка ієрогліфів.
29. Індська (Хараппська) цивілізація.
30. Періодизація Пелопоннеської війни. Зміст періодів.
31. Хронологія та періодизація давньоєгипетської історії.
32. Проблема заселення Північної Індії “аріями”. Індія Ведійської доби.
33. Криза полісу. Його прояви в соціально-економічній, політичній, ідеологічній сферах.
34. Утворення об’єднаної Давньоєгипетської держави, формування в ній централізованої деспотії. Поясніть фараонові Менесу, чи можна уникнути формування деспотичної влади в його країні.
35. Держава Нандів. Індійський похід Александра Македонського.
36. Економічна криза Римської імперії III ст. н.е.
37. Єгипет доби Середнього Царства. Нашестя гіксосів.
38. Імперія Маур’їв.
39. Спробуйте пояснити елліну ідею монотеїзму.
40. Перетворення Єгипту у “світову державу” фараонами XVIII династії.
41. Індія в “Класичну” (Кушано-Гуптську) добу.
42. Прокладіть, як фінікійський торговельник, маршрут свого торгового корабля з Єгипту (дельта Нілу) до о.Самофракія.
43. Релігійно-політична реформа Аменхотепа IV (Ехнатона).
44. Господарське життя Стародавньої Індії.
45. Історія Стародавнього Риму як друга частина історії античної цивілізації.
46. Господарське життя Стародавнього Єгипту, специфіка його іригаційного землеробства.
47. Варново-кастова система Стародавньої Індії. Як би Ви пояснили жителю Європи мету варново-кастової системи?
48. Історія Стародавнього Риму як друга частина історії античної цивілізації.
49. Релігія та міфологія давніх єгиптян.
50. Релігії Стародавньої Індії: брахманізм, буддизм, індуїзм. Буддійська община – сангха.
51. Суспільство та культура етрусків. Етрусська проблема.
52. Давньоєгипетська література.
53. Наукові знання, писемність та освіта в Стародавній Індії.
54. Виникнення міста Рима. Царський період в Римі.
55. Хронологія та періодизація давньомесопотамської історії.
56. Хронологія та періодизація давньокитайської історії
57. Виникнення християнства.

58. Держава Шан-Інь.
59. Царство Шумеру та Аккаду (III династія Ура).
60. Зародження римської громадянської общини. Рим царської епохи.
61. Старовавилонське царство.
62. Реформи Ван Мана й повстання “Червоних брів”.
63. Реформи Сервія Тулія, їх значення для формування римської цивітас.
64. Посилення Ассирії наприкінці X-IX ст. до н.е.
65. Держава Східна Хань. Загибель Ханьської імперії.
66. Завершення боротьби патриціїв з плебеями. Закони Петелія, Аппія Клавдія та плебісцит Гортензія. Суспільнополітичний устрій римської цивітас.
67. Утворення та розквіт Ассирійської імперії у VIII-VII ст. до н.е.
68. Соціально-етичні системи Стародавнього Китаю: конфуціанство, моїзм, легізм, даосизм.
69. Причини боротьби Риму з Карфагеном. I пунічна війна та її результати.
70. Загибель Ассирії та її причини.
71. Релігія та міфологія Стародавнього Китаю.
72. Друга пунічна війна, її соціально-економічні, політичні та культурні наслідки.
73. Нововавилонське (Халдейське) царство.
74. Писемність, освіта, наукові знання в Стародавньому Китаї.
75. Третя пунічна війна та війни на Піренейському півострові, їх результати.
76. Писемність і освіта в Стародавній Месопотамії.
77. Поняття "історія античності". Спільне і особливе в розвитку країн Стародавнього Сходу і античного світу.
78. Реформи Тіберія Гракха, їх причини та наслідки.
79. Релігія та міфологія Стародавньої Месопотамії.
80. Географічні і хронологічні рамки історії стародавньої Греції. Періодизація.
81. Реформи Гая Гракха. Основні результати реформ братів Гракхів. Боротьба оптиматів і популярів.
82. Дайте характеристику старохеттського суспільства.
83. Природні умови і населення. Основні діалекти давньогрецької мови.
84. Союзницька війна: її причини, хід та наслідки.
85. Релігія та культура хеттів.
86. Джерела з історії стародавньої Греції.
87. Війни Риму з Мітрідатом та їх наслідки.
88. Торгові міста Фінікії на межі II-I тис. до н.е. Фінікійська колонізація.

89. Соціально-економічний і політичний розвиток мінойсько-ахейської Греції у II тис. до н.е.
90. Конкретно-історичні обставини падіння Західної Римської Імперії.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	Змістовий модуль I Періодизація та хронологія історії стародавнього світу (31 бал)	Змістовий модуль II Первісне суспільство (46 балів)		Змістовий модуль III Стародавній Єгипет і Передня Азія (123 бали).						
	Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	-	-	С.1 (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.3 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С.6 (11 б.)	С.7 (11 б.)	
Практичні заняття (теми, бали)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ПР.1 (11 б.)
С.Р (бали)	5	10		15						
Модульний контроль	Модульна контрольна робота – 25	Модульна контрольна робота – 25		Модульна контрольна робота – 25						

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль IV Давня Індійська цивілізація та Стародавній Китай (93 бали)				Змістовий модуль V Становлення цивілізації Стародавньої Греції (82 бали)			Змістовий модуль VI Розквіт цивілізації Ста- родавньої Греції (69 балів)	
Лекції (теми, бали)	Л.9 (1 б.)	Л.10 (1 б.)		Л.11 (1 б.)	Л.12 (1 б.)	Л.13 (1 б.)	Л.14 (1 б.)		Л.15 (1 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	С.8 (11 б.)	С.9 (11 б.)	С.10 (11 б.)	С.11 (11 б.)	С.12 (11 б.)	С.13 (11 б.)	С.14 (11 б.)	С.15 (11 б.)	С.16 (11 б.)
Практичні заняття (теми, бали)				Пр.2 (11 б.)			Пр.3 (11 б.)		Пр.4 (11 б.)
СР (бали)	10				10			10	
Модульний контроль (бали)	Модульна контрольна робота – 25.				Модульна контрольна робота – 25			Модульна контрольна робота – 25	
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен – 40								

8. Рекомендована література

Основна:

1. Голованов С. Історія стародавнього світу. Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів історичних спеціальностей. К. 2017.
2. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: Вид. 3-тє. Київ, 2006.
3. Історія Європейської цивілізації. Греція. (за ред. Умберто Еко) Харків. Фоліо. 2016.
4. Історія європейської цивілізації. Рим. (за ред. Умберто Еко) Харків. Фоліо. 2015.
5. Сегеда С. Антропологія. Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. Либідь 2009.
6. The New Cambridge Ancient History. Vol. 1-12.
7. Scheidel W. Fiscal Regimes and the Political Economy of Premodern States, 2015.
8. Scheidel W. The Great Leveler: Violence and the History of Inequality from the Stone Age to the Twenty-First Century, 2017.
9. Morris I., Walter Scheidel. The Dynamics of Ancient Empires: State Power from Assyria to Byzantium, 2009.
10. Morris I. Archaeology as Cultural History, 2000.
11. Heather P. The Fall of the Roman Empire: A New History of Rome and the Barbarians, 2006.
12. Heather P. Empires and Barbarians: Migration, Development and the Birth of Europe, 2009.
13. Heather P. Rome Resurgent: War and Empire in the Age of Justinian, 2018.
14. Rostovtzeff M. Ancient decorative wall-painting. The Journal of Hellenic Studies. Vol. 39: 144– 163.
15. Rostovtzeff M. The Sumerian Treasure of Astrabad. The Journal of Egyptian Archaeology. Vol. 6 (1): 4–27.
16. Bryan W. Why Did The Anglo-Saxons not Become More British, 2000.

Додаткова:

1. Релігієзнавчий словник. За ред. Колодного А, Лобовика Б. – К. Четверта хвиля. 1996.-392 стор.

2. Боецій. Розрада від філософії. В перекладах А. Содомори. Львів. Апріорі. 2020.
- 3 Гесіод. Походження Богів. Роботи і дні. Щит Геракла. В перекладах А.Содомори. Львів. Апріорі 2020.
4. Овідій. Метаморфози. В перекладах А.Содомори. Львів. Апріорі 2019.
5. Марк Туллій Цицерон. Тускуланські бесіди, Про обовязки Переклад з латини В. Литвинов. Львів. Апріорі 2019.

Тексти з Історії Стародавнього Сходу:

1. Біблія або Книга Святого Письма Старого і Нового Заповіту. Київ, 1988.
2. Гроссман Ю.М., Лісовий І.А. Історія стародавнього світу. Практикум. Львів, 1985.